

דבר העורך

התליך עיבוד הקלף

קלף למהדרין: העורות מגיעות מחו"ל כמו ארצות הברית, מבית מטבחים של גויים, שהורגים בהמות לאכילה ומשווקים את העורות כ'הכנסה מן הצד', ומשווקים עורות לסוחרים עבור סת"ם. המובחר לקלף הוא עור שליל (ולדות בקר במעי אימם). בתקופת הקורונה לא היה מספיק עובדים במפעל, ונוצר מחסור בשלילים, כי זרקו את כל השאריות עם העורות לאשפה, בעקבות המחסור בשלילים, לוקחים כיום גם עורות עגלים צעירים.

שימור העור מזמן השחיטה עד זמן העיבוד, מתבצע בשתי אופנים: א. מלח בכמות גבוהה (ונקרא 'עור מלוח'). ב. הקפאה עמוקה (ונקרא 'עור מתוק'). העור נכנס

לשלבי עיבוד העור במפעלי הקלף, בדומה לבורסקי של זמן הגמ':

1. ניקוי העורות על ידי מכונה משיירי בשר ושומנים שנשארו דבוקים עליו ושירי השיער ושורשיו.
2. ניקוי העורות על ידי השריה ושטיפה במים.
3. הכנסת העורות

מתחת ויפוי העור

לבריה של מים וסיד לעיבוד וריכוך העור, בזמן הגמ' ההשריה היתה במי עפצים וכיום רוב מעבדי העורות שורים במי סיד, ההשריה נמשכת כארבעה עד שמונה ימים, במהלך ההשריה מערבבים את המים מידי מספר שעות, בעזרת גלגל ענק (מכני, או חשמלי) כדי שהסיד לא ישקע בתחתית הבריה והעורות למעלה עלולות לירקב במים הצלולים, וגם כדי שהסיד יגיע בשווה לכל העורות, ויספג היטב בכל השכבות, לעיתים 'נתפסים' העורות בווי הגלגל, ויוצאים מהמים ושוב חוזרים. 4. הסרת רוב הסיד על ידי מים (בעור המיועד לרצועות מוציאים את כל הסיד כי מכניסים כרום מנוגד לסיד), הוספת חומר אלו (מלח אלומיניום) כתחליף לסיד, הוספת חומרים וכימיקלים שונים לריכוך ועיבוד העור ושימור הקלף לימים רבים. 5. תליה לייבוש העור. 6. השהיה במשך כמה חודשים. 7. הרטבה קלה ומתיחה. 8. ייבוש סופי. 9. חיתוך לפי הגודל הרצוי (ספר תורה, תפילין, מזוזה, בית תפילין, רצועות תפילין). 10. שרטוט, הטבעת שורות סרגל לפי מידות הכתיבה. 11. שיווק לסופר סת"ם.

בברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'קלף עבודת יד'

עיבוד העור לשמה

הלכה למשה מסיני: מבואר בגמ' (שבת דף עט:), ונפסק ברמב"ם (הלכות תפילין פרק א הלכה ח), ובשו"ע (או"ח סימן לב סעיף ז-ט, ומשנ"ב ס"ק כג, וביאור הלכה ד"ה צריך, סעיף יב ביאור הלכה ד"ה ואפילו), הלכה למשה מסיני שקלף סת"ם יהיה מעובד בעפצים או בסיד, עור לא מעובד נקרא 'דפתרא', ולא גייל וקלף ודוכטוס.

הקלף צריך להיות עשוי מעור בהמה טהורה, וכשרה אפילו אם היא נבילה וטריפה, ואפילו נהרגו על ידי אחרים כמו נחורות ועקורות. ובערוך השלחן (יו"ד סימן רעא ס"ק כב) דחה את מנהג המהדרים לקחת עורות שחוטות לכשרות בלבד, ויש בזה התחכמות יתירה ואולי גם כמפקפק בדברי חז"ל. מאידך מובא בספרים שהיו צדיקים שדקדקו לכתוב ספר תורה מיוחד מקלף שחוטות כשרות.

1. דיני 'לשמה'

תפילין: מבואר בגמ' (גיטין דף נד:), ונפסק ברמב"ם (הלכות תפילין פרק א הלכה יא), ובשו"ע (סימן לב סעיף ח),

עיבוד עורות מכני

עיבוד עורות ידני

מידע למעיין:

נושאי הגיליונות בסדרת כשרות סת"ם; גיליון 358 הגהת סת"ם. גיליון 359 'בדיקת תפילין ישנות'. גיליון 360 'בדיקת מזוזות ישנות'. גיליון 361 'הגהת מחשב'. גיליון 362 'סגולת הבדיקה'. גיליון 363 'נישוק המזוזה'. הגיליון הנוכחי 364 'קלף עבודת יד'.

נושאי הגיליון הנוכחי, האם יש מעלה בקלף עבודת יד לסת"ם מאשר קלף מכונה, ומדוע? איזה שלב בעיבוד צריך להיות לשמה? והאם מדאורייתא או מדרבנן? האם יש הבדל בין תפילין ומזוזות לספר תורה? האם מכונה נחשב לשמה? מקורות: שו"ת שערי סופרים סימן א, שלחן הסופר פרק ב.

להשלמת הסוגיא: ניתן לעיין בגיליון מספר 155 בנושא 'לשמה במצות מכונה' האם מצות מכונה נחשב לשמה. וגיליון מספר 314 בנושא 'לשמה בעשיית הציצית' האם ציצית מכונה נחשב לשמה.

לב סעיף ח ד"ה בתחילת) מחלוקת הפוסקים אם מהני, שדעת ה"ט"ז ומהר"ם **בנעט** דמהני דאמר'י 'הוכיח סופו על תחילתו, ואילו דעת הגר"א **והפנים מאירות** דיש ספק אם אמר'י הוכיח סופו על תחילתו, והכריע הביה"ל להקל בדיעבד אחרי שיש הרבה מקילים, ואם שכח שיש לערות לתוך לשמה, לשמה, ונזכר בתוך עיבודו בעוד שיש עליה שם הערות, דיפתא, יטל מן הסידי ויחזור ויתנם לתוך הסידי לשמה.

סתמא לשמה: מאיךך לדעת החזו"ן איש (או"ח סימן ו ס"ק י ד"ה ונראה), כיון שתחילת העיבוד לשמה, כבר לא צריך עבודת אדם בהמשך עיבוד העור, וכשר אפילו אם גמר את עבודתו אדם אחר או גוי או קוף, כי כל המשך העיבוד סתמא לשמה, ולא צריך ישראל לעמוד על גבי הגוי בהמשך העבודות, שהרי בדבר המשך איש הגוי עושה על דעתו של הישראלי העומד על גביו, ואינו דומה לגט שצריך דוקא כתיבה ופסול כאשר גוי כתב. וכן בסו"ט ציצית אם הטויה נעשתה באופן שפתח קילוח של מים בכח ראשון כשר, מכיון שהכח ראשון היה לשמה וכל ההמשך נחשב סתמא לשמה, ולא צריך דוקא כח אדם. ואם שרה ישראל במים לשמה, כאשר ממשיך את העבודות בסתמא שייך בזה 'כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה'.

לפי החזו"א מסתבר, כיון שעושה את הפעולה הראשונה של העיבוד לשמה, רשאי לבצע את המשך הפעולות באמצעות מכונה, שמספיק לשמה בפעולה הראשונה וממילא כל שאר הפעולות סתמא לשמה, ולא צריך כח גברא בהמשך הפעולות.

3. מה טוב ומה נעים

בתורת השלמים (לחיד"א סימן יח) בשם מהר"ם זכות: אם אפשר טוב שעבודת הערות יהיה הכל על ידי ישראל ולא תגע בו יד ערל וטמא.

לדעת הגמ"ט (ש"ת חלק ב סימנים צו-צט, חלק ט סימן א') ולבני טוהיה יש שני טעמים לפסול טויות ציצית ע"י מכונה, א' חסר בכח גברא, כי אינו נטוה על ידי אדם, ב' חסר בלשמה, כיון שעושה ע"י מכונה. ומביא את שיטת החסד **לאברהם** שאם עושה תחילת הטויה לשמה, כשר, כמו לגבי עיבוד עורות לטויות ציצית, שכן בעיבוד צריך לשמה רק העורות בסיד בתחילה לשמה, למרות שהמשך העיבוד נעשה מעצמו על ידי הסידי. **והמחזה אברהם** דחה את דבריו שאין לדמות טויות לעיבוד, מכיון שבבעיבוד צריך לשמה רק בתחילת העיבוד, וכל העיבוד נגדר אחריו, אבל בטויה, ההתחלה לא כוללת את כל הטויה, ומשום כך צריך שכל הטויה תהיה לשמה. ולגבי עיבוד עורות לשמה, מאריך המנחת יצחק להוכיח שהעיבוד לשמה בכל שלבי העשייה אינו מעכב, ומסיים שאם יכול לעשות את כל התיקונים לשמה וללא מכונה, בכדי לצאת כל ההידורים, מה טוב ומה נעים.

4. חילוק בין ציצית לעורות

עיבוד לשמה: לדעת **השבט הלוי** (ש"ת חלק א סימן ו, חלק ט סימן י) חלק י סימן ז וסימן קעג), לא צריך לדרוש מהמפעלים לעשות את פולת נייעור העורות בכח גברא לשמה, ולא במעשה קוף של מכונה חשמלית, כמו בהנגעת הגלגלים לטויות ציצית, למרות שהוא ממש מיוסדי העיבוד, שבאמת אפילו בציצית לדעת **השוואל והחסד לאברהם** (מהדורא תניינא או"ח סימן ג) ועוד גדולים, לא צריך בטויה כח גברא, רק צריך שיהיה לשמה. כפי **שהגמ'** (סוכה דף ט). דורשת **המפסוק** (דברים פרק כב פסוק יב) גְדֹלִים תַעֲשֶׂה לָהֶן, ולדעת השואל בש"ת חסד לאברהם ועוד אחרונים כח גברא בטויה, כמו שמצינו בחשיטה, **שהגמ'** (חולין דף לא). דורשת **המפסוק** (דברים פרק כז פסוק ז) וַיִּבְחַתְּ שִׁלְמִים וְאֶלְכָת, שצריך ביחית גברא, וגם בטויה צריך כח גברא כיון שכתוב גְדֹלִים

שלפך של פרשיות התפילין צריך להיות מעובד לשמה, ואם לא עובד לשמה פסול. ונחלקו האחרונים בגדר חיוב עיבוד לשמה בתפילין, משמעות הגרע"א (ש"ת מהדורה קמא סימן ב). וכן מובא בשם **הגמ' גיבורים** (סימן ט), וכן נוקטים **הקסט סופר** (לשכת הסופר סימן ב אות ה), ו**הגידולי הקדש** (סימן רעא ס"ק ו), **והחזו"א** (או"ח סימן ו ס"ק א), שדין 'לשמה' בעיבוד הוא מדאורייתא. ואילו לדעת **הפרי מגדים** (אשל אברהם ס"ק ג), על פי תשובת הרמב"ם (פאר הדור סימן יח), ו**הקרית ספר** (למב"ט של הלכות ס"ח) ו**השער המלך** (גירושין סוף פרק ג קונטרס טעם המלך), ו**האמרי בינה** (ש"ת או"ח סימן ג), שדין 'לשמה' בעיבוד הוא מדרבנן. ו**הביאור הלכה** (ד"ה וצריך וכו'), מביא את מחלוקת הגרע"א והפמ"ג, וכותב שנפק"מ לגבי ספק האם אומרים ספק דרבנן לקולא.

מזוזה: לגבי קלף של מזוזה נפסק **בבית יוסף ובשו"ע** (יו"ד סימן רפח סעיף ה) שלכתחילה צריכה עיבוד לשמה, אבל במקום שאם ימתין לעור מעובד לשמה יבטל מהמצוה, יכתבנה על עור שאינו מעובד הנמצא ויקיים המצוה מיד, בעוד שמבקש עור מעובד לשמה. וכתב ה"ש"ך (שם ס"ק ד) שיקבענה בלי ברכה.

ספר תורה: לגבי ספר תורה נחלקו השונים אם הלכה צריך לשמה, לדעת **הרמב"ם** ו**חובת האשונים** צריך לשמה. לדעת **ספר העיתים** בשם **רב משה גאון** הובא **ברא"ש** (סוף הלכות ס"ח), ו**בטור** (יו"ד סימן רעא סעיף א), אין חיוב לשמה כי לא למצוה מן המובחר, והכרעת הביאור הלכה (סימן לב סעיף ח ד"ה וצריך), בדיעבד כראין ספר תורה אחר מותר לקרות בברכה בציבור בספר שלא עובד לשמה.

2. מחלוקת משנ"ב וחזו"א

לא נחשב לשמה: לגבי מלאכה של גוי, מבואר **במשנה ברורה** (ביאור הלכה סימן א סעיף ב ד"ה וישראל), שיש הבדל בין עיבוד עורות לטויות ציצית, שכן בעיבוד צריך לשמה רק בתחלת העיבוד, לומר שעשה שמכניס את העורות לתוך הסידי שמעבד לשם קדושת ספר תורה, ולכן הישראל יכול לצוות את הגוי לעשות כך על דעת הישראל, אבל בציצית כל טויה וטויה היא דבר בפני עצמו. ומשמע מהביאור הלכה שהעיבוד הראשון ממשיך את דעתו לכל המלאכות.

ולכן סובר הביאור הלכה (ד"ה לשמן), שבעבודות הצריכות ליעשות לשמה בציצית, אם המשיך אדם אחר את המלאכה, לא שייך הסברא של 'כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה'.

עוד מבואר **במשנה ברורה** (סימן לב ס"ק כה), לגבי מה שנפסק בשו"ע שצריך להוציא בשפתיו בתחילת העיבוד שהוא מעבד לשם תפילין, כתב המשנ"ב שאפילו אם העיבוד נמשך כמה ימים, מועיל ה'לשמה' שבתחילה ש'כל העושה על דעת ראשונה הוא עושה', ותחילת העיבוד היא בשלב שמכניס העורות לתוך הסידי, ולא בזמן שמכניס למים קודם הסידי, ששלב זה עדיין אינו בגדר עיבוד. ושם בהמשך (ס"ק ל) מבואר שהמנהג לפי דברי אחרונים, שלכתחילה הישראל צריך להכניס בעצמו את העורות בתוך הסידי לשמה, ואחר כך לצוות לגוי לעשותם את כל שאר מלאכת העיבוד לשמה, והגוי יכול להוציא בעצמו ולתקן את העור, ולא צריך עוד לעמוד על גביו ולסייעו.

מדברי המשנ"ב שמעו שלכתחילה צריך לעשות את כל הפעולות לשמה, ואם כן אם המשך פעולות עיבוד העור נעשות במכונה יתכן שחסר בעשייה לשמה. עוד יתכן, שבמכונה הוא כדאם אחר שאין שייך לומר בזה 'כל העושה על דעת הראשונה הוא עושה'.

ואם היה רק סוף העיבוד לשמה, הביא הביאור הלכה (סימן

סעיף לז), שלכתחילה צריך להקפיד על פרשיות מקלף עבודת יד ולא מכונה, ובני תורה שיש להם פרשיות מקלף המעובד במכונה, ראוי שיחליפו לפרשיות מקלף עבודת יד.

לדעת הגר"ח בן ציון אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון חלק ב עמודים לג-לד), שמוטב לשמור על המשך עיבוד העור על ידי מכונה כיוון שתחילתן היה לשמה, וכל עיבוד אינו מתעבד כולו בשעת נתינתה לסיד, ומספיק כוונה הראשונה, ועוד שמעשיו הראשונים לא התבטלו. ומכל מקום טוב שכל תיקוני העור אחרי העיבוד בסיד יהיו נעשים לשמה, כגון גירוד העור והחלקתו והכנתו לכתיבה, וכן כתב בברוך שאמר (עמוד לו) שנכון שתיקוני העור מלבד העיבוד יהיו לשמה.

וכתב הגר"י יוסף גרינוולד זצ"ל (שו"ת יען יוסף חלק א סימן קכ"ב), לגבי הסרת הדבריס (סימן רע"א ס"ק א-ג), **הדעת קדושים** הנדפס עם ספר בני יונה (סימן רע"א ס"ק א-ג), צריך שיהיה הסרה על ידי אדם לשמה. ולפי הגידולי הקדש (שם ס"ק י) מועיל הסרה גם על ידי מכונה. ומסיק בויען יוסף, שבדיעבד אין חשש בעיבוד במכונה, אבל לכתחילה יראה לעשות תיקון זה באופן שגם יד האדם יסייע לזה דהיינו שבדין ידחוק את הקלף אל המכונה המסירה הקליפה הדקה. ובספר ס'ת"ם (מורה דרך לקניה עמוד 52) הגדיר שיש שלשה דעות בדין קלף מכונה, לדעת הגר"ח קרליץ זצ"ל קלף מכונה הוא מהודר. לדעת הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל (עדות הגר"ש קרליץ) קלף מכונה כשר לכתחילה אבל אינו מהודר. לדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל קלף מכונה אינו כשר אלא בדיעבד. והוסיף בשם הגר"מ פרידלנדר זצ"ל שנטעם נוסף כדאי לקנות עבודת יד, שהמעפלים יותר מדקדקים בכשרותו מאשר בקלף מכונה.

7. מנהג ישראל תורה

עיבוד במכונה: לפני המצאת המכונות כל שלבי העיבוד נעשו באופן ידני. עם כניסת המכונות לשוק, בדורות האחרונים הרבה מפעלים יעבדו את העורות גם בעזרת מכונה, בנייהם מפעל 'עורות יעקב' עוד בחיי החזו"א. ורבים נוהגים שמכניסים לסיד בעבודת יד שהוא הנקרא תחילת העיבוד, ושלבי המשך של הכנסת החומר 'אלום' נעשה גם במכונה (או בגלל שהכל נגרר אחר השלב הראשון שעשו לשמה, או בגלל שהחומר עלום הוא רק 'שימור' ולא 'עיבוד'). ויש מדקדקים לקנות קלף עבודת יד שכל שלבי העיבוד יתבצעו ידנית בעבודת יד לשמה, ללא מכונה או גוי, וכפי שהידר על כן החזו"א בעצמו (קובץ אגרות חלק ב אגרת קלד).

קלף למעריץ: כל מפעלי הקלף בהשגחת בד"צ **העדה החרדית**, נעשה בהם ההידורים הבאים; השגחה מיוחדת על העורות המיועדים, שהם מעורות בהמות כשרות, ללא חשש בכור, ואין בהם עורות סוסים ושאר חיות ובהמות טמאות. עורות 'מתוקים' (קפואים), ולא 'מלוחים' על ידי גויים, שמא המליחה הוא תחילת העיבוד וצריך שיהיה נעשה לשמה. בעיקרון כל ייצור הקלף נעשה משלילים, לאחרונה עקב מחסור זמני בעורות שליל, מייצרים קלף מעורות 'עגלים' כשעל גבי מדבקת הכשרות נכתב 'מעגלים'.

פעולת ההכנסה למים לפניו הסייד נעשית 'לשמה', לחוש לשיטת התקון תפילין. עיבוד הסייד נעשה בעבודת יד ללא מכונה, שמא מכונה לא נחשבת לשמה. שהיה בסיד לפחות 8 ימים כדי לנודא שהעור מעובד לגמרי בתוך הסייד. עיבוד לשמה הוא לשם ספר תורה או תפילין ומזוזות בלי נתאי, מעקב שלא יתערבו העורות שעובדו לשם תפילין ומזוזות בעורות שיכולים ללכת לספר תורה שקדושתם חמורה. פחות שיוף בליצה. מעקב בדיקה אחר המשרטט שעשה מלאכתו לשמה.

תקע"ה לך, משמע שצריך עשיה.

אבל לגבי עיבוד עורות, לכל הדעות לא צריך כח גברא, כי אין בתורה רמז על מעשה העיבוד, וכל הטעם שצריך לעבד לשמה, הוא מדין הזמנה לקדושה, שמומין את העור לשמה להיות מוכשר לכתביה ספר תורה ותפילין ומזוזות.

סבא ונספת מחדש שבש"ט הלוי, שיש הבדל בין דין 'לשמה' בקדשים לדין 'לשמה' בעיבוד, בקדשים אם עשה שלא לשמה פסול כי לא נעשה כמצוותו, אבל בעיבוד פרך צריך שיהיה הזמנה לשמה, כמבואר בתוס' (סנהדרין דף מה:.) ועוד **ראשונים**, ולכן אם לא הזמין בתחלה, הוא יכול לעשות את הזמנה עד סוף העיבוד, כל זמן שהעור עדיין דיפתרא ולא קלף מעובד לגמרי, כפי שמוכח בדברי **הביאור הלכה** (סעיף ט ד"ה הרמב"ם).

שהרי לדעת ה"ט" (או"ח סימן לב ס"ק ה, יו"ד סימן רע"א ס"ק ג), אפילו אם הוא לא כיון לשמה בתחלת העיבוד, יש לו תיקון לפני שגומר את העיבוד, והטעם משום שדין 'לשמה' בעיבוד עורות הוא הזמנה לשמה, ואם לא הזמין בתחילה, עדיין יכול להזמין עד סוף העיבוד כל זמן שעדיין העור בגדר 'דיפתרא' שאינו מוכן לגמרי, אם כן כאשר ההתחלה היתה לשמה, אפילו אם באמצע לא נעשה לשמה כשר, קל וחומר מדעת ה"ט" שמשפיק שנעשה רק הסוף לשמה, ולפחות בדיעבד כפי שהסכים המשנ"ב להלכה.

ומסיים, אף שלכתחילה מחשיבות המצוה שכל מלאכת העיבוד מתחילתו ועד סופו יהיה נעשה לשמה, ובדאי גם ההשראה של קדושה עולה ע"י פעולת ישראל כשר לשמה בכל שלבי העבודה, ויש ענין נכבד להתעורר בזה בדרך רזויות ולכתחילה, מכל מקום מצד הדין כוונת 'לשמה' בתחילה מועיל לכל השלבים הבאים, גם כאשר עירוב העורות במי הסייד נעשה על ידי מכונה.

5. מדינא לא צריך

מהנדב: לדעת הגר"ח ניסים קרליץ זצ"ל (חוט שני נושאים שונים עמוד כק, שבת חלק ד עמוד שז-שצו): יש מקום להחמיר לעשות עיבוד של קלף לס'ת"ם, עבודת יד מתיחילתו ועד סופו, אך מעיקר הדין לא צריך שגם קלף מכונה הוא מהודר. וכיון שהכניס ישראל את העור לסיד לשמה, מועיל כוונתו לכל העיבוד, אף שהמכונה החשמלית מנערת את העור בתוך הסייד, ואפילו אם המכונה מוציאה לגמרי את הקלף מהסיד, ושוב מכניסה אותו לסיד, כל העיבוד נחשב כהמשך הפעולה הראשונה. ומועיל לכל הפחות כמו גוי שהמשיך את מלאכת העיבוד.

ולדעת הגר"ח קנייבסקי זצ"ל (דעת נוטה חלק ג תשובה תנ-תגא עמודים יד-יז רכח) מותר לכתחילה להשתמש בעורות המעובדים על ידי מכונה, ומספיק שעושים אותו לשמה בשעת ההכנסה למכונה, ולגבי השאלה האם עדיף קלף עבודת יד עם כתב שאינו נאה, או קלף עבודת מכונה עם הידור ביופי הכתב, השיב ש'עבודת יד עדיף', כיון שהאחרונים הקפידו להחמיר בענין לשמה במכונה, ויש יותר 'אגוהו' כשנעשה יותר 'לשמה'.

6. צריך להחמיר

לכתחילה: לדעת הגר"ח שריה דבליצקי זצ"ל (קונטרס הידורי תפילין פרק ג אות א, מהדורת תשע"ב עמוד שכז ועמוד שטכ). אחד ההידורים בפרשיות הוא שהקלף יהיה עבודת יד ולא מכונה.

ולדעת הגר"ש אלישיב זצ"ל (עדות הגר"ח מרדכי פרידלנדר מספרו משנת מרדכי עמוד יד) הערה מב, בנתיבות ההלכה חלק מז עמוד 884, אשרי האשמי יו"ד חלק ב פרק סד

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן

הזוכה בהגרלת גיליון 363 בסך 100 שקל מזומן

הבה"ח כמר יעקב זונדל יארבלום הל"ז

ישיבת נחלי דעת בית שמש

שאלה: האם יש עדיפות לקלף לא מגורד - עם ליצה, ומדוע?

מה מקור החומרא להעדיף קלף עם ליצה, איזה שכבה ניתנת לגירוד לכל הדעות, ובאיזה שכבה נחלקו הפוסקים?

מקורות: תוס' (שבת דף עט: ד"ה קלף), בית יוסף (סימן לב); נשמת אדם (כלל יד אות א); שו"ת חת"ס (או"ח סימן ג); קסת סופר (סימן ב אות ט, ובביאור הסופר שם); ביאור הלכה (סימן לב סעיף ז ד"ה לתקנו); שבט הלוי (חלק י סימן קעה); חוט שני (נוסאים עמוד קיא); דעת נוטה (חלק ג סימן תמח); אור לציון (חלק ב סימן מד אות כה).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח חשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

כדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא לשלוח את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באתח מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולחה 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול השלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
4. במקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לרפואת האברך המופלג
הר"ר בנימין יהושע בן מרילין מרים שליט"א
לרפואה שלימה בתוך שאר חולי ישראל

סיכום הגיליון:

דינים העולים

א. הלכה למשה מסיני: שיהיה העור מעובד בעפצים או בסיד, גויל לספר תורה, קלף לתפילין, דוכסטוס למזוזה.

ב. עיבוד לשמה: נחלקו הפוסקים אם החיוב לעבד את הקלף לתפילין לשמה הוא מדאורייתא, או מדרבנן.

ג. קלף: מספיק שתחילת עיבוד הקלף לשמה דהיינו בהכנסה לסיד, ובדיעבד מספיק ספוף העיבוד לשמה. לכתחילה ראוי שיהיה ככל השלבים פועלים יהודים שומרי תורה ויאמרו בפירוש בתחילת כל שלב עשויים לשמה.

ד. מכוונת: נחלקו הפוסקים לגבי מצה וציצית, האם מעשה אדם באמצעות מכוונה נחשב לשמה (חסר בכח גברא, חסר בלשמה). אבל בעיבוד עור שמספיק תחילה לשמה מדינא מועיל כיון שהכניס העורות לסיד ביד לשמה. ויש אומרים שצריך להדר ליקח עבודת יד ואינו מעבכ.

ה. הזמנה: יש מכשירים אפילו כאשר כל העיבוד על ידי מכוונה, ולשיטתם גם הסוברים שמכוונה לא נחשב לשמה, בעיבוד קלף מודים כיון שלא צריך כח גברא, ואין דין 'מעשה לשמה' אלא 'הזמנה לשמה'.

עדכוני הלכה

המדריך לכהנים

לשירות קדושתם בארץ ישראל

המדריך לכהנים

לקראת בין הזמנים, ניתן להשיג את 'המדריך לכהנים' המכיל מידע והדרכות מפורטות בנושא טהרת כהנים, מפות ועדכונים לכבישים בגוש על איזור הצפון, מידע חדש לתחבורה ציבורית, כתובות, עדכוני טיסות, מקומות עם חששות, ודרכים עוקפות.

המידע מתעדכן ומתברר על ידי אגודת 'טהרת הכהנים' בראשות הג"ר דוד הכהן מונק שליט"א ואגודת 'תאחדות הכהנים' בראשות הג"ר אליהו בייפוס שליט"א.

קו מידע ומענה רבנים: 08-313-2020, פקס: 073-3638698, מייל: A083132020@gmail.com

נושא הגיליון הבא:

קלף לא מגורד - עם ליצה

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

ברכת מזל טוב להג"ר מנחם קוריץ שליט"א מו"ץ בביתר עילית מח"ס שלחן הטהרה לרגל הוצאת ספרו 'שלחן הסופר' הלכות כתיבת סת"ם ניתן להשיג את הספר בחנויות הספרים המובחרות ובכתובת המחבר; רחוב בבא סאלי 19 ביתר עילית 053-3133266

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט
שיעורים וימי עיון
בית הוראה טלפוני
בירורי הלכה אקטואליים
קו מידע הלכתי
חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...